

בלי לחשוב יותר מדי, נכנסתי לתוך קבוצה של מצרים

■ בתום הקרבות ■

"אני הייתי חברת ביטוח, אתי כולם חזרו בשלום. אני הייתי הטנק היחיד בכל הגדוד שיצא מבית דרס וחזר אליו עם אותו הכלי ואותו הצוות. למעשה, גדוד 113 הושמד במלחמה הזו, ונשארו ממנו ארבעה טנקים בלבד. "בהמשך המלחמה השתתפתי, בין היתר, בצליחת תעלת סואץ ובכיתור הארמייה השלישית, והייתי מגויס למילואים כחצי שנה לאחר סיום המלחמה. במהלך המלחמה קיבלתי דרגות קצונה בלי קורס רשמי, לצערי, משום שקצינים רבים נהרגו והיו צריכים אחרים שיחליפו אותם. בדיעבד, פיקדתי על מחלקה במשך כל זמן הלחימה, בלי קשר להיותי חוגר או קצין. "את יתרת שירות המילואים שלי עשיתי בגדוד שריון בצפון, ולפני כשמונה שנים השתחררתי ממנו בדרגת רב סרן".

■ כך השתניתי ■

"המלחמה הזו, מעבר להיותה טראומה לאומית, הייתה גם טראומה אישית בשבילי בגלל החברים שאיבדתי בה. צריך להביט עליה דרך הטלסקופים הצרים של חייל פשוט, לא פוליטיקאי ולא גנרל, שהייתה לו פתאום אחריות עצומה על חייהם ומשפחותיהם של אחרים. "המלחמה נועדה לבחורים צעירים, שמגיעים אליה כשהם חסרי אחריות וחסרי מחשבות. עם השנים אדם מתבגר, אוסף סביבו חברים, קרובים ומשפחה. ההסתכלות שלי השתנתה מאז, והיום ודאי הייתי זהיר יותר. במבט לאחור, כשאני חושב על כל הרברים שעשיתי כשהייתי צעיר, נדמה לי שהייתי מטורף. למרות שאני כבר לא בן 18, כבר לא מתלהב מהטנק כמו מאישה אהובה, אין לי ספק שהשירות הקרבי הוסיף לי הרבה, נתן לי ערך חשוב ולימד אותי בגרות ורצינות".

■ העיטור ואני ■

"אם מישוה אי-פעם חשב שאני מיוחד בגלל שקיבלתי את העיטור, לדעתי הוא פשוט משוגע. הרברים נמצאים אצלי בפרופורציה הנכונה, ואני יודע שעיטור לא משנה אף אחד. אולי הוא יכול לשנות אדם שאין לו כלום, אבל לאנשים ששלמים עם עצמם – הוא פשוט לא רלוונטי, די חסר משמעות. זה בהחלט מחמאי, אבל אני לא חושב שצריך ללכת עם שלטים ולהודיע לכל העולם שעוטרתי. הנושא הזה אף פעם לא עלה בבית או בקרב חברים. "במהלך המלחמה היו אולי 200 חיילים נוספים שעשו מעשים יוצאי דופן, רק שאף אחד לא ידע על כך. העובדה שמישהו קם ואמר שמגיע לי עיטור, בניגוד אליהם, היא בעייתית. פרט לכך, אחרי המלחמה היו שראו ביחידות מעוטרות מעין מדר לכמה המפקד שלהם היה טוב. כמה שיותר צל"שים – שווה יחידה טובה יותר. אלו שטויות".

גליק במלחמת יום הכיפורים. "לא קלטתי שהטנק שלי נשאר בודד ויחיד מקדימה"

"למרות שלא התכוונתי שנפרוץ לבר קדימה, אל תוך הצבא המצרי, בדיעבד כנראה שזה היה הרבר הנכון לעשות. אם רואים אויב – מסתערים עליו. בכלל לא רמיינתי תסריט שבו הם הורגים אותנו. זה אומנם לא סימפטי שחיילים מצרים מטפסים לך על הטנק, אבל עובדה שלבסוף הצלחנו. כמוכן שהיה בטוח יותר לסגת, אבל כשגיליתי שאנחנו לבר כבר היה מאוחר מדי. "באותם הרגעים לא היו לי מחשבות פטריטיות או לאומיות, לא חשבתי על ערכים ולא על ציונות. חשבתי רק איך אני יוצא מכאן בחיים, ושומר על החיילים שאיתי בטנק. הייתי אחראי להם במאה האחוזים, והרבר היחיד שהיה לי בראש זה שאני מוכן לעשות הכל כדי שנחזור כולנו בשלום הביתה. זה לא מפחיד. המוח מלא רק בידיעה שאתה בסכנה ועליך לפעול בצורה הכי טובה ומקצועית שאתה יכול".

פשוט ירדתי אליהם. "פתאום מצאתי את עצמי בלב יחידת הקומנדו של האויב. הורתי לנהג לדרוס את השוחות שלהם ואת החיילים שהיו בתוכן. התותחן כיוון למטרות והשמיר אותן, אני יריתי עם הנשק האישי שלי מהצריח. פשוט הרגנו אותם, בלי להסס. הם טיפסו על הטנק ולא הייתה לנו ברירה. נסענו לאורך גורה של קילומטר, יורים ודורסים כל מה שנקלע לדרךנו, עד שבשלב מסוים הם פשוט התחילו לברוח. איבדתי את תחושת הזמן, אבל לבסוף ההתקפה המצרית נעצרה. "מלחמת ששת הימים חינכה אותנו לביטחון כזה, שחי"ר לא עוצר שריון. חשבנו שאין שום דבר שיכול לנצח את הטנקים, ובטח שלא חיילים פשוטים. אפשר להבין למה: כשטנק חמוש ועצום, בעל כוח אש גדול, נוסע הישר לכיוונך – זה בהחלט מפחיד ומאיים מאוד. עובדה, שמהטנק הבודד שלנו הם ברחו כולם.

מלחמה וכולם גויסו. כעבור שלוש שעות כבר הייתי בימ"ח בבית דרס, והתחלנו לחמש ולוודר את הטנקים. כוחות זרמו לאט לאט, ולמרות שכל הציוד היה במקומו – הבלגן חגג. בשעה שמונה בערב כבר יצאו עשרה טנקים ראשונים לתעלה, לא בתור פלוגה מסודרת, פשוט כל כלי שהיה מוכן – יצא לדרך.

"במשך שבוע, כשאנחנו עוד על מובילים בדרך לבלוזה, נתקלנו במארב המצרי הראשון. 12 חיילים נהרגו על ההתחלה. הטנק שלי נפגע מאר.פי.ג'י, ואחרי שתוקן חברתי אל ששת הטנקים שנשארו בדרכם לקו קדמי בקנטרה. הצטרפנו אל קרבות הבלמה, בהם פשוט עמרנו וניסינו לעצור את התקדמות המצרים, ועד היום אין לי מושג מה הייתה המשימה הרשמית של הגדוד. בקשר קיבלנו הוראות, אבל אף אחד לא ידע מי נגר מי מכיוון שירו עלינו מכל הכיוונים ומכל הצדדים. מסך האש העצום והמוני הכרוכים הנותבים בשמיים השחורים היו מחזה אדיר.

"יחידות מצריות גדולות חצו את התעלה בלי הפסקה, ולנו ניתנה הפקודה לבלום אותם. בצהריי ה-10 באוקטובר נשלחנו לאזור ציר 'זרקור' ו'חזיוות' על מנת לעצור את הצליחה. הייתי עם הצוות שלי: שלמה גורן (גרסמן), נהג הטנק; אניג'ר מיימון, הטען-קשר; ופנחס יחייה, התותחן. במרחק של כשני קילומטרים בלבד מהתעלה נגלה לעינינו מחזה איום".

חיים גליק. "הכרתי את איום המוות והתרגלתי אליו"

■ כך ניצלנו ■

"המונים של חיילי חי"ר מצרים ירו עלינו בלי הפסקה. הם היו אלפים. ראיתי אותם מתקדמים, פשוט שוטפים את החולות. זה היה קשה לתפיסה ולהבנה. במרחק זיהינו מאות חיילים מתקדמים בטורים, ולמרות שירינו בהם וחלקם נפלו – הגוש הזה פשוט המשיך להתקרב אלינו. הם אוספים את הפצועים שלהם, ומיד ממשיכים קדימה. לא עוצרים. זה היה מחזה לא ייאמן, ולא משנה כמה פגענו בהם מטוחים ארוכים – הם פשוט לא הפסיקו ללכת. "כשהתקרבו אל הגבעות הקרובות יותר לתעלה, נתקלנו בחיילי קומנדו מהיחידות הקרמיות שהתחפרו במחפורות מאולתרות בחולות ומיד פתחו עלינו באש. התחלתי לירות בכל מה שיכולתי. ניסינו לפגוע בכל חייל מצרי שהיה בטוח העין של פריסקופ הטנק. היינו בסך הכל כעשרים טנקים

חיים גליק קיבל את עיטור העוז על שהדף לבדו עם הטנק כוחות מצריים במערכה

עשרה ימים בלבד לאחר שהתחיל קורס מפקדי טנקים, נאלץ חיים גליק להוכיח את עצמו בקרבות מלחמת ששת הימים. בלי לסיים רשמית את הקורס, הוא הוכשר בזריזות כמט"ק ונשלח עם הפלוגה להילחם באום-כתף ובנח'ל. "טבילת האש הראשונה עברה בסדר גמור, בלי שום חששות או פחד", משחזר גליק בקור רוח. "עם הירייה הראשונה ההתרגשות עוברת, פשוט מפסיקים לחשוב על זה".

שש שנים לאחר מכן, כמילואימניק בגר מלחמת ההתשה בגדוד 113, היה עליו לחזור אל התעלה, אל המלחמה הקשה ביותר שידע צה"ל בתולדותיו. "גם שם לא היו בעיות", מפטיר גליק באדישות כזו, עד שכמעט קשה להאמין שהיה בלב שטח האויב, בין עשרות חיילי חי"ר מצרים שנדרסו תחת שרשראות הטנק שלו.

■ איך הכל התחיל ■

"יום הכיפורים בירושלים היה יום מורד מאוד. ב-12 בצהריים, יום שבת, הודיעו שעומדת לפרוץ

מי האיש

סמ"ר חיים גליק

קיבל את: עיטור העוז
מותי: מלחמת יום הכיפורים
תפקיד בעת האירוע: מפקד טנק בגדוד 113, שלחם בגורת סיני
עיפוק ביום: יצורן ויצואן טקסטיל